

A tőkekövetelmények és azok számítása a pénz és tőkepiaci szervezeteknél - változások a CRR és CRD szabályozásban

Soltész József, CFA, FRM

2020.11.23

KPMG

Változások
áttekintése

KPMG

CRD - Hpt.
változások

KPMG

Banki könyvi
kamatláb-
kockázat

KPMG

Tőkeáttételi ráta

KPMG

Nettó stabil
finanszírozási ráta
(NSFR)

KPMG

Átalakítható
kötelezettségek

KPMG

Partnerkockázat -
új módszertanok
bevezetése

KPMG

FRTB - az új
módszertanok
alapján riportálás

Változások áttekintése

Bázeli áttekintés

1. Szakasz

megjelenés: 2019 május

bevezetés: 2019-2021

CRD, Hpt. Módosítás:

Pénzügyi holding,
Arányosság,
Javadalmazási politika,
SREP eljárás
Banki könyvi
kamatláb kockázat

CRR:

Konzolidációs
szabályok, Szavatoló
tőke, MREL,
Hitelkockázat, Piaci
kockázat (riporting),
Működési kockázat,
Nagykockázat-
vállalás, Likviditás,
Tőkeáttételi ráta

CRR2: *Regulation (EU) 2019/876*

CRD5: *Directive (EU) 2019/878*

CRR quick fix: *Regulation (EU) 2020/873*

Hpt. módosítás: *2020. évi CX törvény*

2. Szakasz

megjelenés: legkorábban 2021

bevezetés: megjelenést követő 2 év

Bázel III ajánlás:

Output floor, Hitelkockázat, Működési kockázat,
Piaci kockázat (tőkekövetelmény), G-SII
tőkeáttételi ráta puffer

További bázeli ajánlások:

Szuverén kockázat, Kriptodevizák, Nyilvánosságra
hozatal, Piaci kockázat

Az EU éltanulónak számít a bázeli szabályozás bevezetésében, a többi jogrendszer tipikusan lassabban és csak a nagy intézményekre vezeti be.

A hatásokat az EBA hatástanulmány vizsgálja.

Mi marad ki a CRR2-ből?

Hitelkockázat - SA

- Részletesebb kategóriák
- Módosított kockázati súlyok

Hitelkockázat - IRB

- Korlátozott alkalmazás
- Kockázati paraméterek minimum szintje („input floors”)

CVA kockázat

- Módosított kockázati súlyok
- A belső modellek visszavonása
- Új FRTB-CVA módszertan

SFT kockázat

- Fedezeti érték módosítása
- Minimum haircut meghatározása

Működési kockázat

- A belső modellek visszavonása
- Új sztenderd módszer

Minimum szint (Output floor)

- 72,5% a sztenderd módszerhez viszonyítva
- Fokozatos megvalósítás (2022 és 2027 között)

Az Európai Bizottság COVID-19 válaszáinak elemei

A Európai Bizottság „quick fix” jellegű intézkedéseinek a célja a válság hatásainak ellensúlyozása bizonyos prudenciális könnyítések révén:

Az **IFRS9** bevezetéssel kapcsolatos átmeneti rendelkezések meghosszabbítása 2 évvel, a magas várható értékvesztések miatt

Bizonyos **központi banki tartalékok kivétele a tőkeáttételi ráta hatálya** alól 1 éves időtávra, a szokásos tranzakciókra vonatkozó részletszabályok módosítása

Az **állampapír-portfólió egyéb átfogó eredménye** kihagyható a **CET1 tőke számításakor**, ami mérsékelheti a szavatolótőke csökkenését.

A szoftvereszközöket bizonyos esetekben nem kell levonni a szavatoló tőkéből
– Az RTS hamarabb hatályba lép, az EBA már kidolgozta a részleteket.

A **hazaitól eltérő, de uniós devizanemben kibocsátott állampapírok** korábbi kedvezőbb kockázati súlya visszatér, 2022-ig 0%, utána 2 év alatt vezetik ki.

Fizetés vagy nyugdíj fedezettel rendelkező hitelekre alkalmazandó kedvezményes súlyozás (35%) korábbi bevezetése

Minimum értékvesztési szint – az exporthitel ügynökségek mellett a **közszektor garantált és biztosított hitelek is kedvezményes kezelést kapnak**

Új SME és infrastruktúra kedvezményes faktor bevezetésének előrehozatala

CRD - Hpt. változások

CRD-V változások 1.

Pénzügyi holding és közbenső EU szintű anyavállalat

- Ugyanazon harmadik országbeli csoporthoz tartozó két vagy több unióbeli intézménynek egyetlen, az Unióban letelepedett közbenső EU-szintű anyavállalattal kell rendelkeznie, amennyiben a harmadik országbeli csoport unióbeli eszközeinek összértéke (az intézmény leányvállalatokat és a fióktelepeket is figyelembe véve) legalább 40 milliárd euró [CRD 21b. cikk].
- A fióktelepek eszközeit nem szükséges bevonni a közbenső EU szintű anyavállalat alá, sem annak konszolidációjába.
- A közbenső EU-szintű anyavállalat működési formáját tekintve lehet engedélyezett hitelintézet, jóváhagyott pénzügyi holding társaság vagy vegyes pénzügyi holding társaság, illetve bizonyos esetekben befektetési vállalkozás is.

Tőkepuffer változások

- Rendszerkockázati tőkepuffer kiterjesztés alcsoportokra is előírható
- Az egyéb rendszerszinten jelentős intézmény (O-SIIs) esetében a maximális tőkepuffer ráta 2%-ról 3%-ra nő, és pénzügyi holding társaság is lehet O-SII.

CRD-V változások 2.

Javadalmazás

- Szigorúbb halasztott kifizetések
- Nemi semlegesség
- EBA RTS-ek, ajánlások felülvizsgálata
- A halasztott kifizetés és az eszközökben való javadalmazás szabályai nem vonatkoznak a kisebb, maximum 5 mrd EUR mérlegfőösszegű intézményekre és azon munkavállalókra, akiknek a változó javadalmazása maximum 50e euró
- A nyilvános részvénytársaságok is alkalmazhatnak részvényhez kötött eszközöket javadalmazásként

Módosítások a SREP-ben

- Egységes, arányos de intézményspecifikus
- Banki könyvi kamatláb-kockázatok
- Környezeti, társadalmi és irányítási (ESG) kockázatok
- Többlet és gyakoribb adatszolgáltatás korlátozása
- Magasabb arányú CET1 vagy AT1 megfelelés is előírható
- Tőke ajánlás (P2G) bevezetése

A befektetési vállalkozások prudenciális követelményeiről

Rendszerszintű befektetési vállalkozások

- Eszközeik meghaladják a 15 mrd eurót
- Továbbra is a meglévő prudenciális keretrendszert (CRR) alkalmazzák
- Hivatalosan „hitelintézetek”

Nem rendszerszintű befektetési vállalkozások

- Az IFR új prudenciális szabályozása egyedi alapon (nem konszolidált) érvényes rájuk
- Kis és nem összekapcsolt befektetési vállalkozások, Egyéb befektetési vállalkozások

- **Szavatoló tőke:** A minimális szavatolótőke-követelmény (11. cikk) a következők közül a legmagasabb: 1) Minimális jegyzett tőke, 2) Az előző év fix általános költségének $\frac{1}{4}$ -e 3) Az úgynevezett „K-faktorok” (kockázati tényezők) összessége szerinti tőkekövetelmények összege
- **Likviditás:** valamennyi befektetési vállalkozásnak a fix költségek legalább $\frac{1}{3}$ -át likvid eszközben kell tartana.
- **Éves közzététel:** kockázatkezelési célok és politikák a tőkekövetelményekre, koncentrációs kockázatra és likviditási kockázatra vonatkozóan, továbbá a javadalmazási politika, a befektetési politika, a környezeti, társadalmi és kormányzási kockázatok értékelése.
- **Negyedéves jelentés:** szavatolótőke, mérleg, bevételek befektetési szolgáltatás szerint, K-faktorok, koncentrációs kockázat, likviditási követelmények.
- A **környezetvédelmi vagy társadalmi célkitűzésekhez** kapcsolódó tevékenységeknek kitett eszközöknek prudenciális kezelése – EBH jelentés 2021 végéig.
- A **rendelet (2019/2033) alkalmazása:** 2021. június 26-tól, az EBA-nak RTS-eket kell kidolgoznia a harmonizált alkalmazás érdekében.

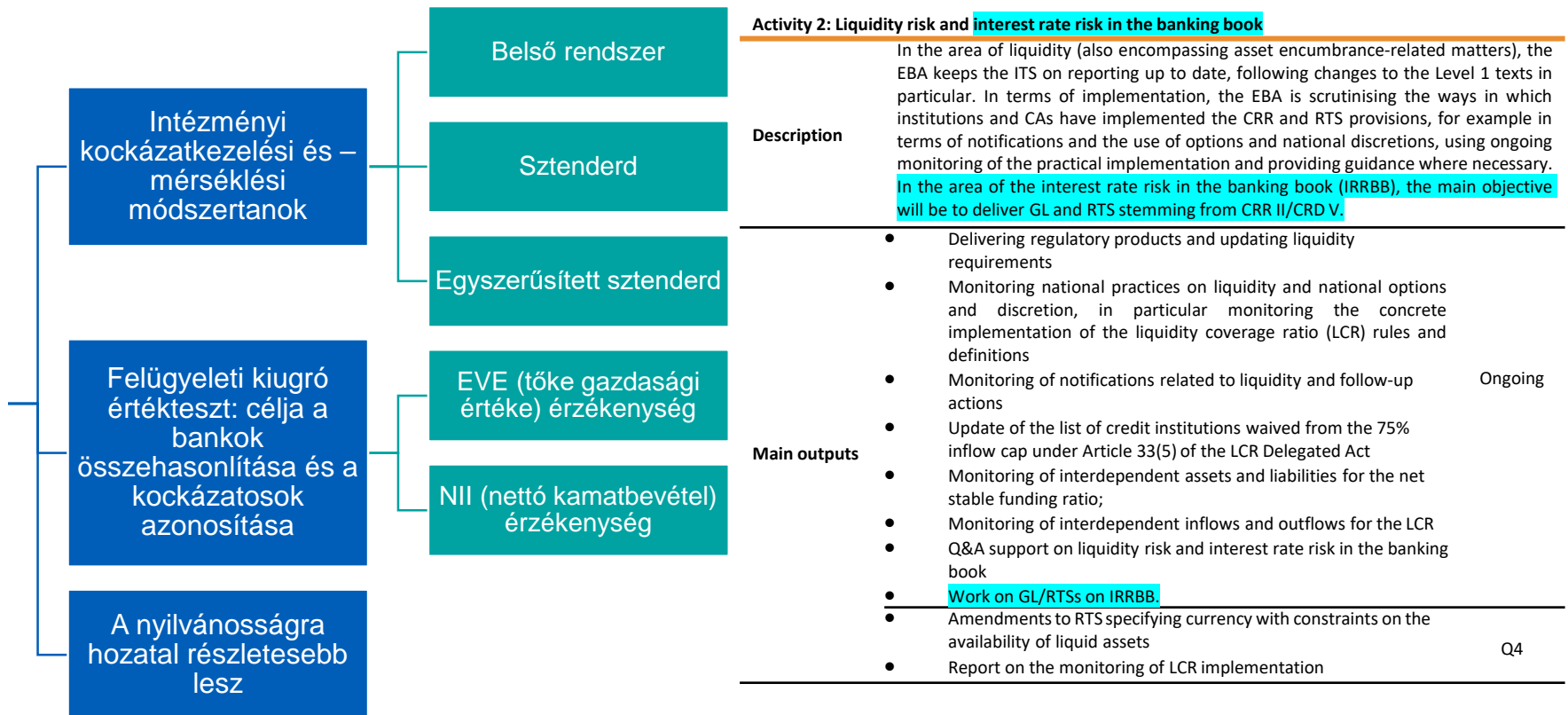
(EU) 2019/2033 rendelet

Banki könyvi kamatláb- kockázat

IRRBB - EBA mandátumok az új CRD-CRR-ben

- CRD folytatja a banki könyvi kamatláb-kockázati (IRRBB) bázeli sztenderdek EU-s implementációját
- Az IRRBB tőkekövetelmény továbbra is a II. pillér alatt lesz kezelve, ez nem változik..

<https://eba.europa.eu/eba-publishes-its-roadmap-risk-reduction-measures-package>

<https://eba.europa.eu/about-us/work-programme/current-work-programme>

IRRBB menedzsment, CRD 84. cikk

Belső rendszer | Sztenderd módszertan | Egyszerűsített sztenderd módszertan

Felügyeleti elvárások

A tőke gazdasági értékére (EVE) és a nettó kamatbevételre (NII) hatást gyakorló banki könyvi kamatláb-kockázat azonosítása, értékelése, kezelése és csökkentése. A bankok több módszertant használhatnak:

- Belső rendszer
- Sztenderd módszertan
- Egyszerűsített sztenderd módszertan

A banki könyvi hitelfelár-kockázat (CSRBB) EVE-re és NII-ra gyakorolt hatásának értékelése és figyelése

Felügyeleti munkák

EBA RTS 2020 június 28-ig:

- Sztenderd módszertan
- Egyszerűsített sztenderd módszertan

EBA iránymutatás 2020 június 28-ig :

- Belső rendszerek felügyeleti értékelése
- IRRBB azonosítása, kezelése és mérséklése
- CSRBB értékelése és monitorozása
- Belső rendszerek elfogadhatósága

Megjegyzések

A 2016-os bázeli sztenderd tartalmazott egy **sztenderd módszertant**, de ezt az EBA GL 2018/02 csak részben implementálta. Ez a cash-flow-k időkategóriákba sorolásán alapszik, a látra szóló betétek szintén ezekbe kell besorolni modellezés alapján.

A **belső mérési rendszer** meg van említve a bázeli szövegben, de nincsenek specifikus elvárások, csak az általános kritérium, hogy a kockázatokat legalább olyan jól meg kell ragadni, mint a sztenderd módszertan.

IRRBB menedzsment, CRD 98. cikk (5) bekezdés

Felügyeleti scenáriók | Modellezési és parametrikus feltételezések | Felügyeleti limitek

Felügyeleti kiugróérték teszt

Felügyeleti intézkedés szükséges, ha

- Az EVE csökkenés több, mint a Tier 1 tőke 15%-a a hat felügyeleti scenárió legalább egyikében
- Az NII jelentősen csökken a két felügyeleti sokk scenárió legalább egyikében

Felügyeleti munkák

EBA RTS 2020 június 28-ig:

- Hat felügyeleti scenárió (EVE)
- Két felügyeleti scenárió (NII)
- Mi számít nagy NII csökkenésnek?
- Közös modellezési és parametrikus feltételezések, a viselkedési feltételezések kivételével, az alábbiakra korlátozva:
  - Saját tőke kezelése
  - Cash-flow és felár feltételezések
  - Dinamikus vagy statikus mérleg
  - Időperiódus

Megjegyzések

A felügyeleti feltételezések várhatóan a korábbi BCBS és EBA iránymutatásokon fognak alakulni, habár ezek néhány pontban eltérnek.

- Felügyeleti scenáriók meghatározása, a kamatlábpadlókat frissíteni kell, mert a hozamok történelmi mélységben vannak
- Felárak kezelése a diszkontrátákban
- Nem-teljesítő eszközök figyelembe vétele

Tőkeáttételi ráta

Tőkeáttételi mutató

A bázeli szabályozás célja, hogy a bankoknak egy végső korlátot szabjanak a túlzott tőkeáttétellel szemben, ami kiegészíti a többi tőkemegfelelési mutatót.

A CRR2 és a bázeli tőkeáttételi mutatók keretrendszerükben nem mutatnak jelentős eltérést, azonban a bázeli szabványtól eltérően a CRR2 kivesz a ráta számítása alól:

- központi bankokkal szembeni bizonyos kitettségeket
- bizonyos támogatott hiteleket

Továbbá:

- Az értékvesztés csökkenti az alapvető tőkét, így figyelembe vehető csökkentő tételként a kitettségeknél
- Dologi vagy pénzügyi biztosítékok, garanciák nem csökkenthetik a kitettség összegét (kivéve SFT)
- Eszközök nem nettósíthatók a kötelezettségekkel, kivéve származtatott ügyletek nettósítási megállapodásai
- A mérlegen kívüli tételekre a CRR-ben szereplő kockázati súlyt kell alkalmazni, azzal a különbséggel, hogy az alacsony kockázatú (0%-os súlyú) tételekre 10%-os súlyt kell alkalmazni (pl. felmondható hitelekre)
- A származtatott ügyleteket SA-CCR módszerrel kell értékelni

$$\text{Tőkeáttételi mutató} = \frac{\text{Alapvető tőke}}{\text{Teljes kitettség}} \geq 3\%$$

A globális rendszerszinten jelentős intézmények (G-SIB) esetében további tőke-puffert kell alkalmazni. Ennek mértéke a tőkeáttételi mutatóban számított kitettség és a rájuk vonatkozó tőkekövetelményi pufferráta 50%-ának szorzata.

Várható szabályozások a jövőben

- ❑ Megfontolás alatt van a tőkeáttételi mutató fölötti pufferekre vonatkozó szabályozások kiterjesztése az egyéb rendszerszinten jelentős intézményekre, amiről a Bizottság 2020. december 31-ig jelentést nyújt be az Európai Parlament és Tanács számára.
- ❑ Az EBA 2020. június 28-ig készíti el az adatszolgáltatási táblákat.
- ❑ 2021. június 28-tól kell megfelelni

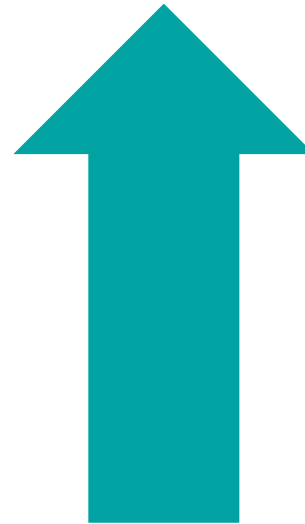
Nettó stabil finanszírozási ráta (NSFR)

Nettó stabil forrásellátottsági ráta (NSFR)

- Az NSFR célja megvizsgálni, hogy egy elnyújtott, 12 hónapos sokk esetében a bank mérleg szerkezete kellően stabil-e, hogy a ne legyenek finanszírozási gondjai.
- 2021 közepétől bevezetésre kerül az EU-ban
- Az új szabályozás a korábbi változatokhoz képest egyértelműsítette a módszertant, a definíciók szinkronban vannak az LCR-rel is.
- A kis intézmények használhatják az egyszerűsített módszertant is.
- Ha egy tétel több tétel kiáramlásában is beszámítható, akkor a legnagyobb kiáramló tételnél kell figyelembe venni.
- Jelentősebb devizanemekben is monitorizni szükséges

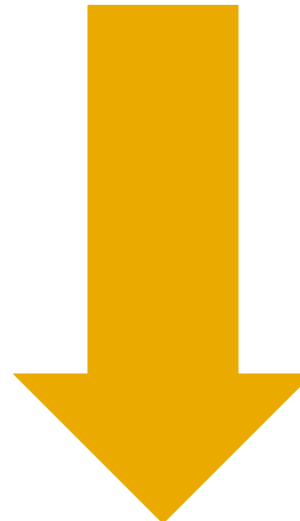
$$\text{NSFR} = \frac{\text{Rendelkezésre álló stabil forrás}}{\text{Előírt stabil forrás}} \geq 100\%$$

*Megjegyzés: A ráták a CRR2 szerinti egyszerűsített NSFR-ből származnak

Stabil finanszírozás

- 100% Saját tőke, éven túli betétek
- 95%: Stabil lakossági betétek
- 90%: Lakossági betétek
- 50%: Vállalati betétek
- 0%: Halasztott adó, kapott változó letét, éven belüli betét pénzügyi ügyfelektől

Stabil finanszírozási igény

- 0%: Magas minőségű likvid eszközök, központi banki betétek
- 5%: Hitelkeretek
- 10%-55%: Egyes likvid eszközök, kereskedelem-finanszírozás
- 50%: Éven belüli hitelek
- 85%: Éven túli hitelek
- 100%: Megterhelt eszközök, pénzügyi ügyfeleknek éven túli hitelek

Átalakítható kötelezettségek

Hitelezői feltőkésítés - Bail-in

Hitelezői feltőkésítés előtt

Veszteség 150
Eszközök 850

Betétek 700
Egyéb kötelezettségek 200
Sajáttőke 100

Hitelezői feltőkésítés után

Eszközök 850

Betétek 700
Egyéb köt. 65
Sajáttőke 85

Bail-in

Leírás

Szanálási keretrendszer (BRRD)

Alapelv: közpénzek védelme, tulajdonosi és (szükség esetén) hitelezői veszteségviselés

- Előre rögzített, minden szereplő által ismert szabályrendszer
- Erős hatósági jogositványok, de hitelezőket és tulajdonosokat védő garanciákkal
- Előzetes felkészülés (szanálási tervezés)
- Megfelelő források rendelkezésre állásának biztosítása MREL (TLAC)

Átalakítható kötelezettségek I.

Leírható vagy átalakítható kötelezettségekre vonatkozó minimumkövetelmények

CÉLJA

Az intézmények kellő mértékű veszteségviselő képességgel rendelkezzenek. MREL (és a TLAC-sztenderd) arra kötelezik az összes uniós bankot, hogy rendelkezzenek elegendő bevonható forrással, annak érdekében, hogy szanálás esetén a veszteségek fedezése és a feltőkésítés gyorsan és zökkenőmentesen menjen végbe.

MÉRTÉKE

Követelmény mértékét a szanálási hatóság intézményspecifikusan határozza meg, az intézmény egyedi jellemzőihez, és a tervezett szanálási stratégiához igazítva.

Jelenleg a teljes kötelezettségállomány (partnerek nettósítási jogát figyelembe véve) és a saját tőkét tartalmazó mutató (TLOF) arányában

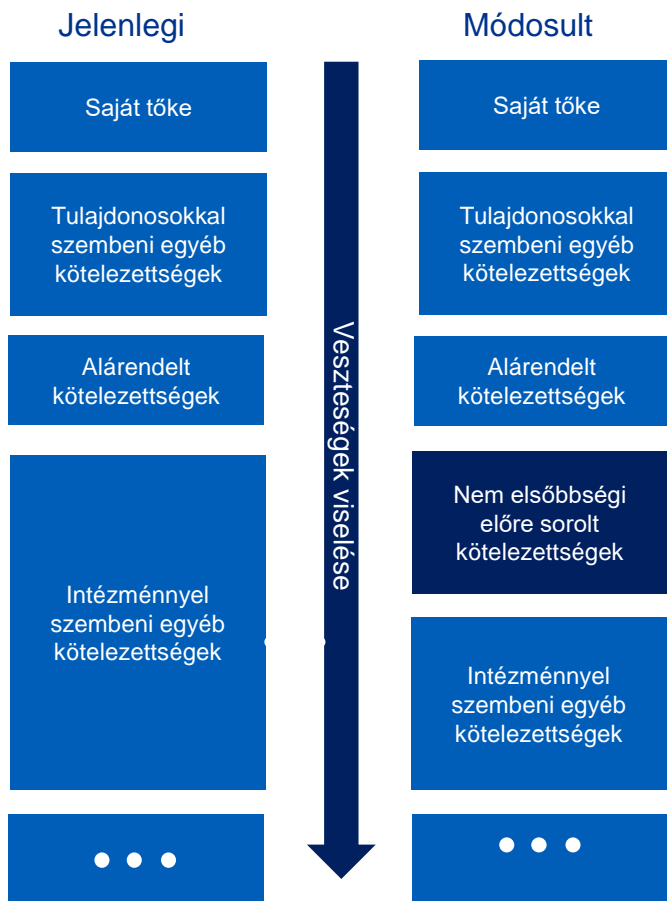
- $MREL\text{-ráta} (\%) = (\text{szavatolótőke} + MREL\text{-képes kötelezettségek}) / TLOF$

BRRD2 (2021-től): teljes kockázati kitettség (TREA) arányában

- $MREL\text{-ráta} (\%) = (\text{szavatolótőke} + MREL\text{-képes kötelezettségek}) / TREA$

Átalakítható kötelezettségek II.

MREL-megfelelést célzó új követelés kategória került implementálásra

A CRR2 meghatározza az átalakítható kötelezettségekre vonatkozó feltételeket:

- legalább egy éves hátralévő futamidő
- nem származhatnak fedezett kötvényből és származékos ügyletekből
- nem származhat csoporttagtól
- a magánszemélytől származó források csakugyan specifikus szabályozás alá tartoznak

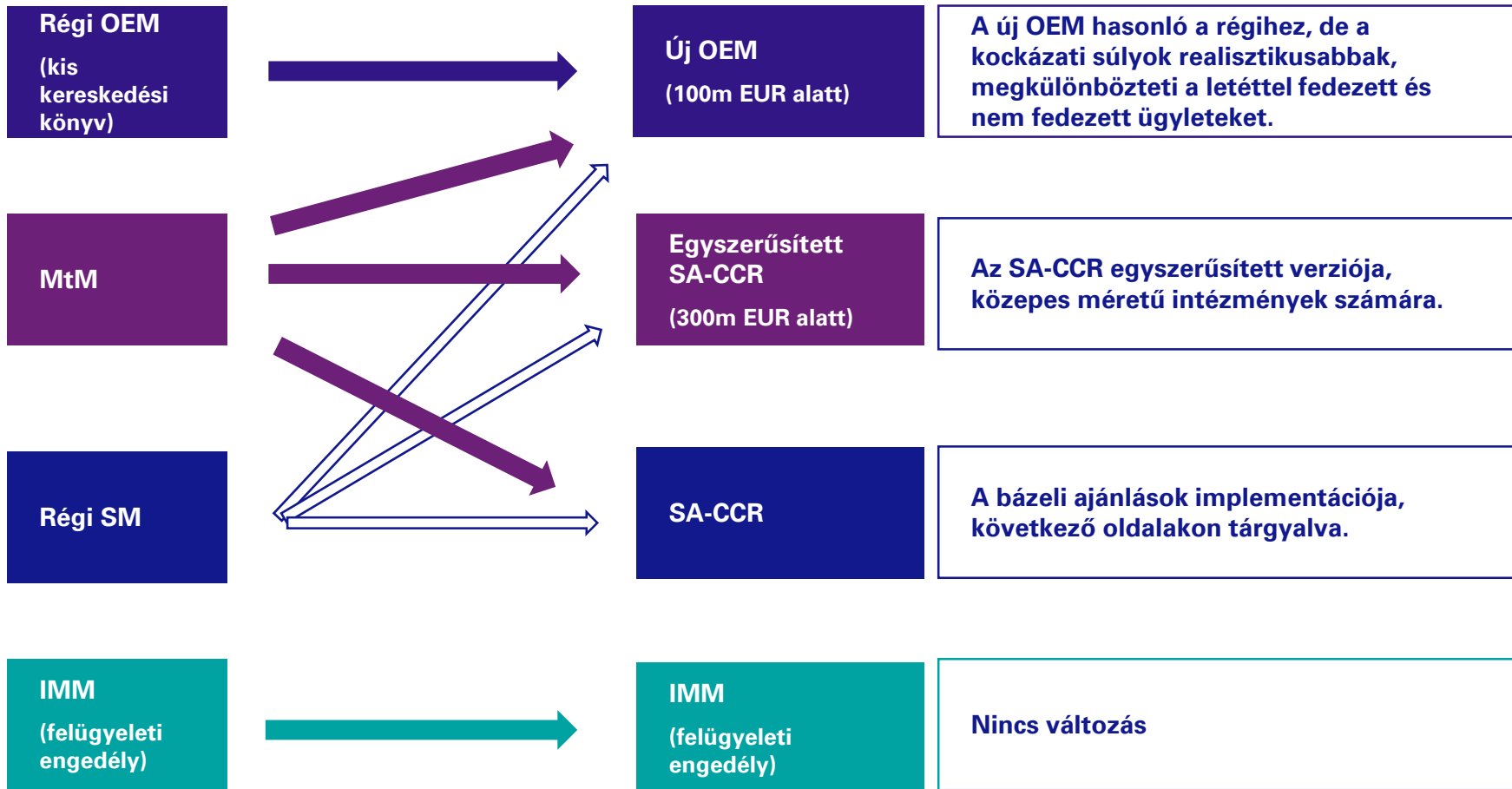
A CRR2 megkülönböztet kockázatalapú, valamint nem kockázatalapú arányt, melyeket az intézmény szavatolótőkéjének és átalakítható kötelezettségeinek arányában kell értelmezni.

Ezek teljes kockázati kitettséghez viszonyított arányának rendre el kell érnie a **18**, valamint a **6,75 százalékot** a szanálendő szervezetként megjelölt globálisan rendszerszinten jelentős intézmények vagy azok részei esetében

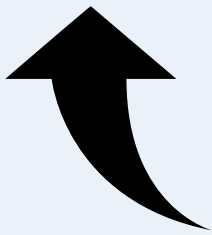
Partnerkockázat – új módszertanok bevezetése

Az EU egyszerűsített sztenderd módszereket is bevezet

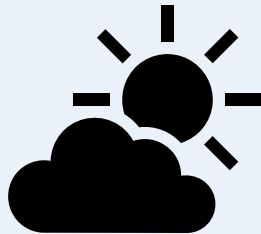

Főbb változások az SA-CCR-ban – Komplexitás

Emelkedő kockázati súlyok – tükrözve a válság tapasztalatait

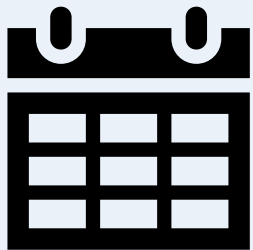
A túfedezettség (kezdeti letét) csak részben elismert

α

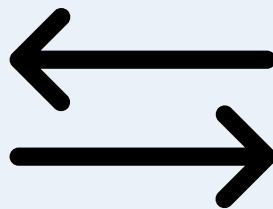
Az 1,4-es alfa tényező túl konzervatív

δ

Az opciók felügyeleti deltája – nem egyenlő a valós deltával

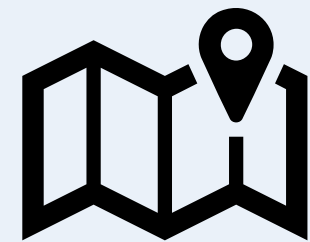
Lejárat tényező – magasabb kockázatérzékenység

Fedezeti halmazok – Nettósítás belül, de köztük nem lehet

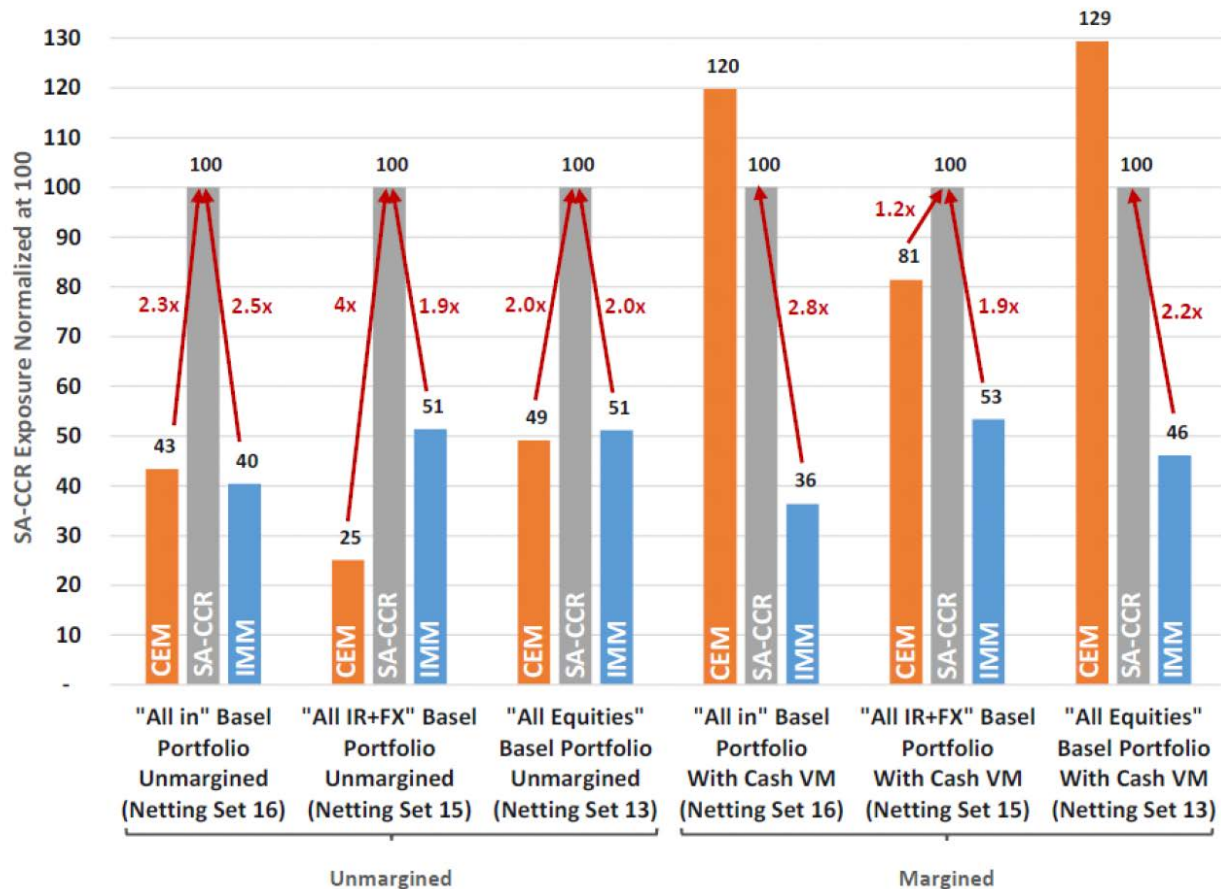

Változó letétek – kockázatcsökkentésként elismerve

Kockázati kategóriák – néha kétértelmű, EBA RTS készül

Tanulmányok szerint a letéttel nem fedezett ügyletek kitettsége duplázódhat

A változásokat a következők okozzák:

- ❖ Az alfa faktor 1.4-es értéke
- ❖ A túlfedezettség csak részben elismert
- ❖ Nincs diverzifikáció a fedezeti halmazok között
- ❖ A különböző devizában keletkező cash-flow-k nem nettósíthatók
- ❖ A felüyleti delta eltér a valós deltától
- ❖ Magasabb kockázati súlyok
- ❖ Változó letétek elismerése

Forrás: <https://www.isda.org/a/hTiDE/isda-sa-ccb-briefing-paper-final1.pdf>

© 2020 A KPMG Tanácsadó Kft. a magyar jog alapján bejegyzett korlátozott felelősségű társaság, és egyben a KPMG International Limited („KPMG International”) angol „private company limited by guarantee” társasághoz kapcsolódó független tagtársaságokból álló KPMG globális szervezet tagtársasága. Minden jog fenntartva.

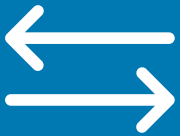
FRTB - az új módszertanok alapján riportálás

CRR2 és a bázeli sztenderdek

Felülvizsgált kereskedési és banki könyv szétválasztás

- Nem lehet cél a tőkekövetelmény csökkentése
- Nyilvánosságra hozatal pozíciók átsorolása esetében
- Az EBA iránymutatás fog kiadni

Belső fedezeti ügyletek

- Nem lehet cél a tőkekövetelmény csökkentése
- A banki könyvből származó belső ügyletek külön portfólióban kezelendők, és a pozíciókat harmadik féltől származó ügyletekkel kell fedezni.

Nemzetközi bevezetés

- Csak az EU és Szaúd-Arábia publikált legalább szabályozás tervezetet (2018 október)

Csak adatszolgáltatás

- Ha a kereskedési könyvi pozíciók 500 millió EUR fölött vannak
- A régi tőkekövetelményi keretrendszer még egy darabig maradni fog.

Az SA-FRTB főbb változásai - Magas működtetési költségek

GIRR CSR
EQ CM FX

Kockázati faktorkok, kosarak és kategóriák – új csoportok

$\delta, \nu,$
 $\Delta - \delta$

Érzékenységek, görbület – Több számítás, teljes újraértékelés

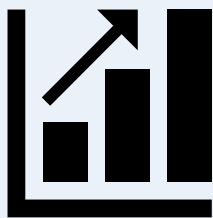
Növekvő kockázati súlyok

ρ, γ

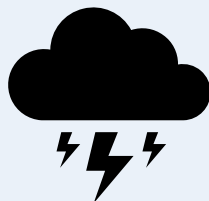
Korrelációk – Kosáron belüli és kosarak közötti

Σ

Aggregálás – Kosáron belüli és kosarak közötti

Korreláció szcenáriók – Alacsony, Közepes, Magas

Csődkockázati tőke – összetettebb módszertan

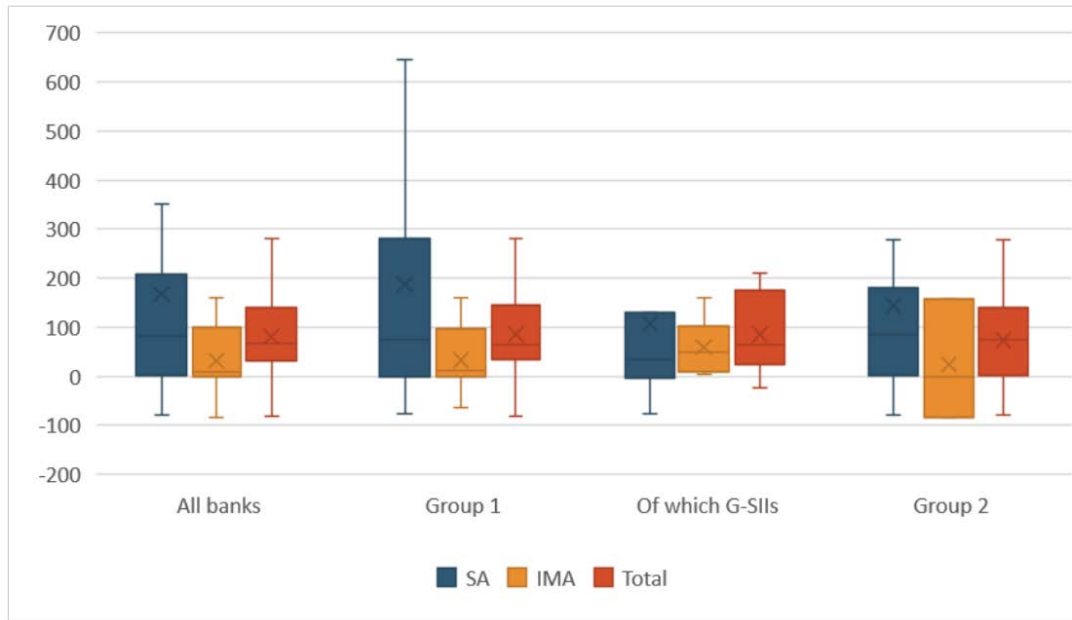
Reziduális kockázati többlet – egzotikus opciók és alaptermékek

A belső modellek túl komplexek – csak a nagybankoknak éri meg

FRTB - Tőkehatások

Figure 7: Change of market risk capital requirements after FRTB implementation, without floor, broken down by approach and bank group (in %)

Note: the mean value ('X') is the simple average.

Source: EBA QIS data (June 2018)

Forrás:

BASEL III MONITORING EXERCISE – RESULTS BASED ON DATA AS OF 30 June 2018
(2019 március)

Az FRTB hatások bizonytalanok és számos tényezőtől függenek, mint a szabályozás, portfólió, implementáció, de mindenesetre nagy változásra számíthatunk.

Az EBA QIS szerint a legtöbb group 2 szintű bank 0% és 200% közötti növekedésre számíthat, az átlagos változás 150% körüli

Néhány bank még nagyobb hatásokat tapasztalhat.

Tőkekövetelmények a régi és az új sztenderd módszertan alatt egy minta FX portfólión*

EUR	USD	GBP	RON
16 848	-5 965	-4 030	1 519

Tőkekövetelmény	
Régi SA	1 469
Új SA	2 212
Változás (%)	50,53%

* KPMG számítások, a BCBS FRTB 2019 papíron alapulva

Köszönöm a figyelmet!